

เทคนิคการสืบค้น ข้อมูลสารสนเทศ

Information Retrieval Techniques

หน่วยที่ 3: เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการอาชีพ

ทำไมต้องเรียนรู้เทคนิคการสืบค้น?

ทำไมต้องเรียนรู้เทคนิคการสืบค้น?

- ในโลกปัจจุบัน ข้อมูลมหาศาลถูกเผยแพร่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
- การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกสาขาอาชีพ
- ผู้ใช้งานจึงต้องมี 'เทคนิค' เพื่อเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างแม่นยำและรวดเร็ว

BEFORE

AFTER

การเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องการอย่างแม่นยำและรวดเร็ว

ความหมายของการสืบค้นข้อมูล

กระบวนการค้นหาสารสนเทศที่ต้องการ โดยใช้เครื่องมือที่จัดเตรียมไว้

1. ระบบมือ (Manual System)

ใช้บัตรรายการ, บัตรดัชนีวารสาร,
บรรณานุกรม

2. ระบบคอมพิวเตอร์ (Computer System)

ผ่านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์จากฐานข้อมูลต่างๆ
เช่น ฐานข้อมูลออนไลน์ และ อินเทอร์เน็ต

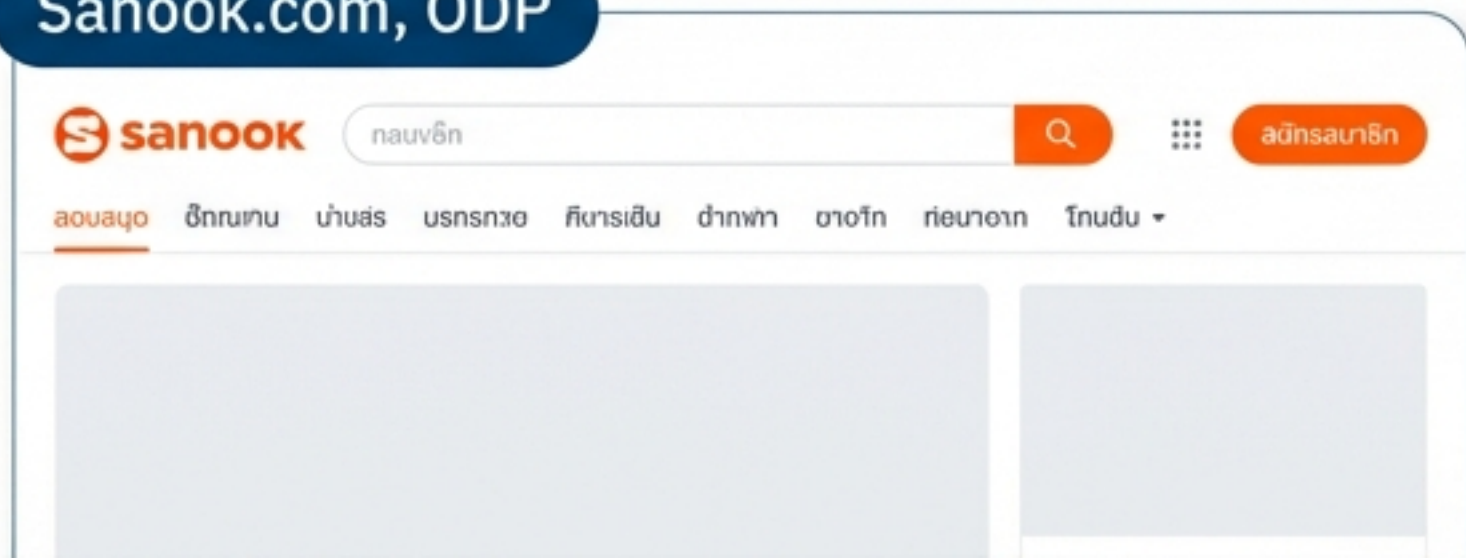
2 รูปแบบการสืบค้นบนอินเทอร์เน็ต

Search Directories (การค้นหาตามหมวดหมู่)

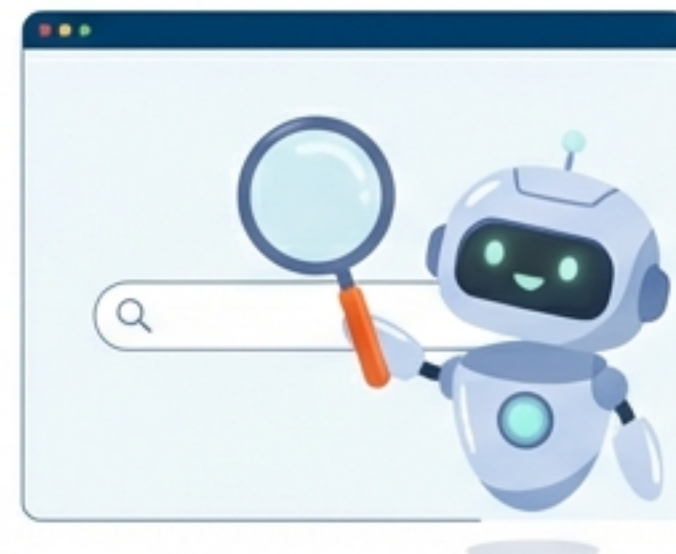

เปรียบเทียบเหมือนการเข้าไปในห้องสมุดที่จัดหมวดหมู่หนังสือไว้แล้ว
เลือกจากหมวดหมู่ใหญ่ไปหาหมวดหมู่ย่อย

Sanook.com, ODP

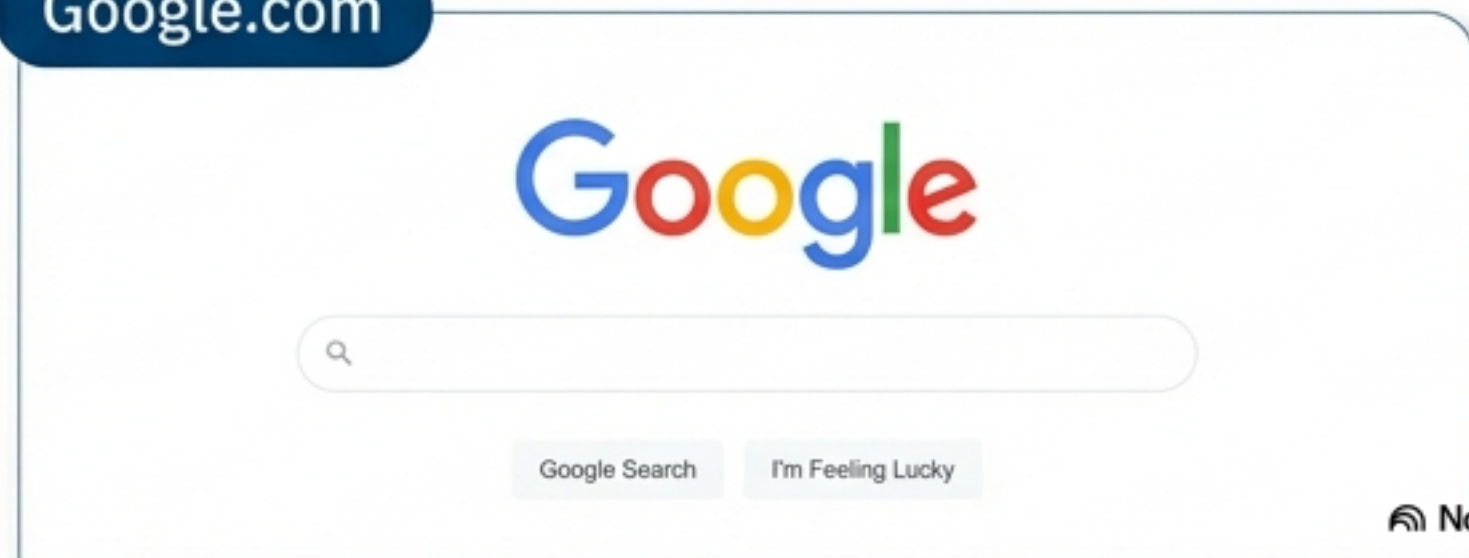

Search Engine (การค้นหาข้อมูลด้วยคำที่เจาะจง)

ใช้โปรแกรม 'Robot' ช่วยรวบรวมข้อมูล
โดยผู้ใช้ระบุคำที่เจาะจง (Keyword) เพื่อให้หุ่นยนต์ช่วยค้นหา

Google.com

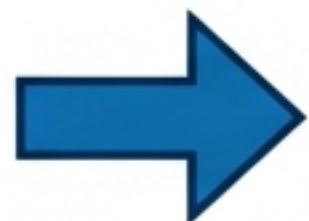

หลักการทำงานของ Search Engine

1. The Explorer (Spiders)

เดินสายไปตามเครือข่ายต่างๆ
เพื่อเก็บข้อมูลเว็บ

2. The Archive (Index)

ข้อมูลที่สำคัญมาจะถูกนำมาเก็บไว้
ในฐานข้อมูลของตนเองโดยอัตโนมัติ

3. The Result (Search Engine Software)

ทำหน้าที่ประมวลผลและจัดอันดับ
เมื่อผู้ใช้ค้นหา

ประเภทของ Search Engine

1. Crawler Based Search Engines

ใช้เครื่องมืออัตโนมัติบันทึกและจัดเก็บข้อมูล เป็นที่นิยมสูงสุด ให้ผลการค้นหาแม่นยำและรวดเร็ว
(Ex: Google, Yahoo)

2. Web Directory

สารบัญเว็บไซต์ที่จัดหมวดหมู่ มีระบบบรรณาธิการคัดเลือก
(Ex: Sanook, ODP)

3. Meta Search Engine

อาศัย Search Engine หลายๆ แห่งมาประมวลผลรวมกัน

ประโยชน์ของ Search Engine

รวดเร็ว

ค้นหาเว็บไซต์ที่ต้องการ
ได้สะดวกและรวดเร็ว

หลากหลาย

ค้นหาได้ลึกถึงรูปภาพ
ข่าว MP3 และไฟล์อื่นๆ

เฉพาะทาง

ค้นหาจากเว็บไซต์
เฉพาะทางได้ เช่น
download.com

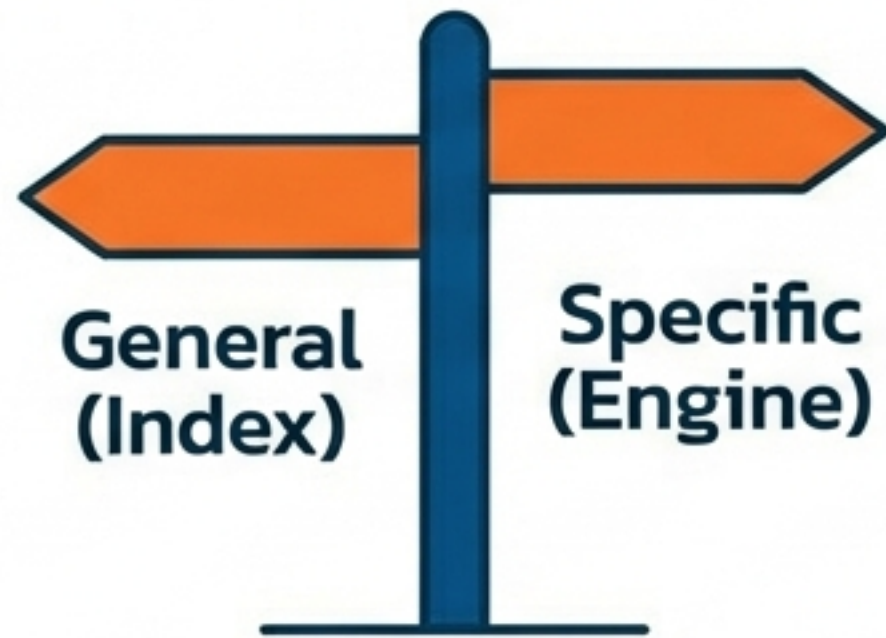

ภาษาไทย

รองรับการค้นหา
ภาษาไทย

กลยุทธ์การค้นหา: เริ่มต้นอย่างฉลาด

1. เลือกรูปแบบให้ตรงเป้า

หากต้องการข้อมูลทั่วไป
ให้ใช้ Index แต่ถ้าเจาะจง
ให้ใช้ Search Engine

2. ใช้คำมากกว่า 1 คำ

ช่วยให้ผลลัพธ์แคบลง
และชี้เฉพาะมากขึ้น

3. เลือกผู้ให้บริการเฉพาะด้าน

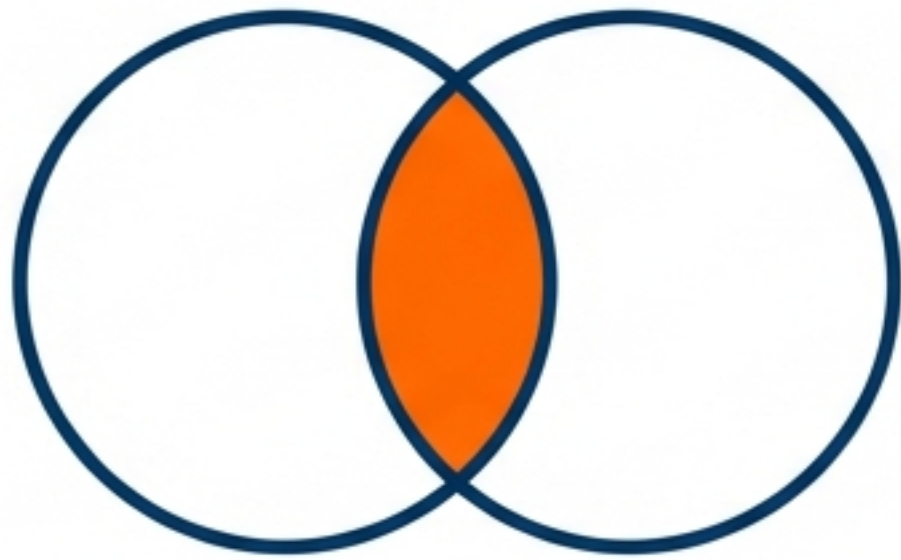

เช่น ค้นหาภาพยนตร์
ควรใช้ Search Engine
ที่ให้บริการเรื่องนี้โดยตรง

เทคนิคทางตรรกศาสตร์ (Boolean Logic)

เชื่อมคำค้นหาด้วย Logic เพื่อผลลัพธ์ที่แม่นยำ

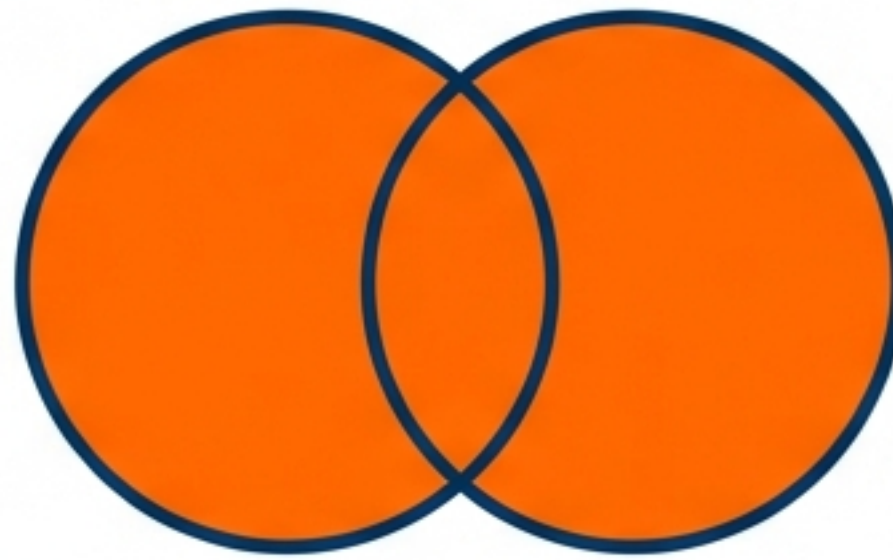
AND

phonelink AND pager

ต้องมีทั้งสองคำ

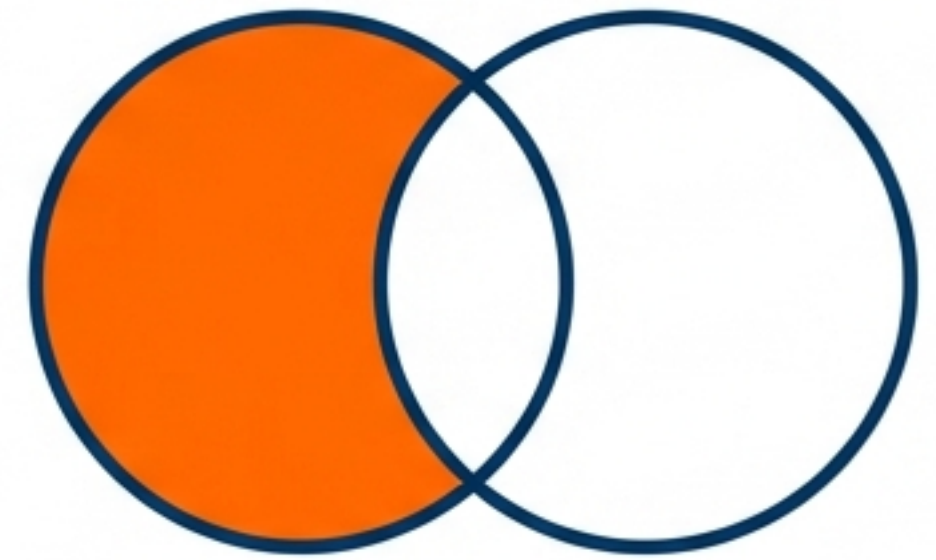
OR

food OR cheese

มีคำใดคำหนึ่งก็ได้

NOT

food NOT butter

เอาคำหน้า ไม่เอาคำหลัง

เทคนิคเพื่อความแม่นยำ

เครื่องหมายคำพูด "..."

ค้นหากลุ่มคำแบบตรง
ตามลำดับทุกตัวอักษร

ตัวอักษรเล็ก-ใหญ่
(Case Sensitivity)

windows > Windows

พิมพ์ตัวเล็กครอบคลุม
ผลลัพธ์กว้างกว่า

หลีกเลี่ยงคำกำกวม

ใช้ Keyword สั้นกระชับ
หลีกเลี่ยงประโยคยาวๆ
หรือภาษาพูด
(Natural Language)

เทคนิคการกรองข้อมูล

เครื่องหมายลบ (-)

ตัดคำที่ไม่ต้องการออกไป
(Ex: cowboy -horse)

เครื่องหมายดอกจัน (*)

ใช้เป็นตัวร่วมเพื่อหาคำที่มี
ได้ลงหาคำที่มีรากเดียวกัน
(Ex: com*)

หลีกเลี่ยงตัวเลข

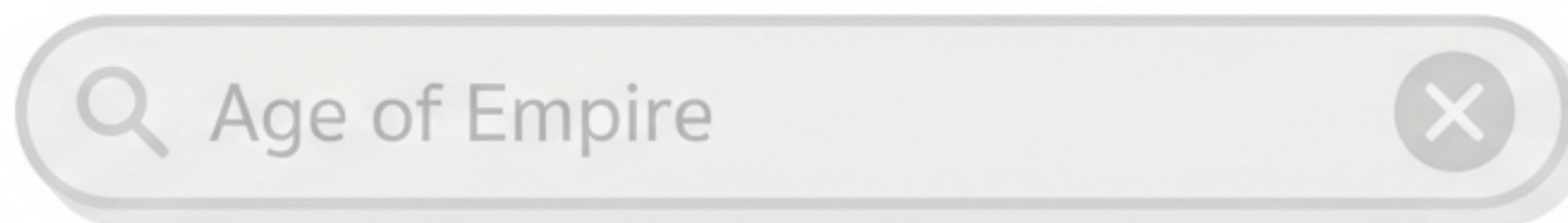

ไม่ควรใช้เลขเดี่ยวๆ
ยกเว้นเป็นชื่อเฉพาะ
(Ex: Windows 98)

Google Tactics: การใช้เครื่องหมายบวก (+)

Google มักข้ามคำเชื่อม (Common Words) เช่น at, of, in. ใช้เครื่องหมาย
ใช้เครื่องหมาย + เพื่อบังคับให้ค้นหา

แบบที่ผิด (Wrong)

Google ignores "of"

แบบที่ถูกต้อง (Right)

Google searches
for "of"

ต้องเว้นวรรค 1 เคาะหน้าเครื่องหมาย +

Google Tactics: การตัดคำด้วยเครื่องหมายลบ (-)

ช่วยตัดเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปจากผลการค้นหา

ล่องแก่ง -ตาก

Rafting Website

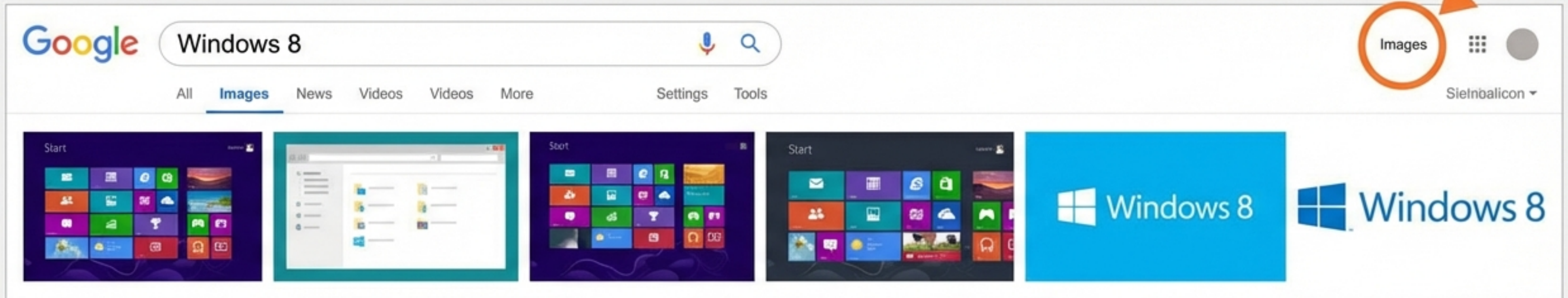
Rafting Tours in Thailand -
Best Adventures

ค้นหาการล่องแก่ง แต่ไม่เอาผลลัพธ์จังหวัดตาก

Google Tactics: ค้นหารูปภาพและวลี

ค้นหารูปภาพ (Image Search)

ที่มา: <https://sites.google.com/site/mogunchao420555/home/kar-subkhn-khxmud-dwy-google>

ค้นหาด้วยคำพูด ค้นหาด้วยคำพูด (Exact Phrase)

"If I Let You Go"

เหมาะสำหรับการค้นหาเนื้อเพลงหรือประโยคที่จำได้แม่นยำ

บทสรุป: สู่การเป็นผู้เชี่ยวชาญการสืบค้น

สิ่งที่ได้เรียนรู้

- ✓ เข้าใจประเภทของเครื่องมือ (Search Engine vs Directory)
- ✓ รู้จักหลักการทำงานของ Spider และ Index
- ✓ ประยุกต์ใช้เทคนิค 11 ประการ (Boolean, Quotes, Wildcards)
- ✓ ใช้งาน Google ได้เต็มประสิทธิภาพ (+, -, Images)

SEARCH EXPERT

“การสืบค้นข้อมูลที่แม่นยำ ช่วยลดเวลาการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพในอาชีพของคุณ”